

Η ΧΡΗΣΙΜΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΠΡΑΓΜΑΤΟΓΝΩΜΟΣΥΝΗΣ

Άρθρο του κ. Χρύσανθου Νικολάκου*

ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗ συνίσταται στην ορθή απονομή δικαιοσύνης και όταν καλείται να αποφανθεί επί μιας υπόθεσης θα πρέπει να έχει βεβαιότητα περί της ορθότητας της κρίσης του και να καθορίσει δίκαια την τύχη της ένδικης διαφοράς.

Υπάρχουν όμως περιπτώσεις όπου η δικανική κρίση δεν μπορεί να διαμορφωθεί ασφαλώς, διότι τα θέματα που αφορούν την υπόθεση χρειάζονται γνώσεις τέχνης και επιστήμης τις οποίες δεν διαθέτει ο δικαστής. Τέτοιου είδους υποθέσεις είναι, ενδεικτικά, αυτές που αφορούν ζητήματα μηχανικής, ιατρικής, μηχανολογικής, λογιστικής και γραφολογικής φύσης.

Το άρθρο 368 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας παρέχει τη διακριτική ευχέρεια στο δικαστή να διορίσει έναν ή περισσότερους πραγματογνώμονες, με σκοπό να εξασφαλιστεί, υπέρ της δίκης, η ασφαλής διάγνωση της αλήθειας των θεμάτων της ένδικης διαφοράς. Κατόπιν διατάσσει την επανάληψη της συζήτησης, κατά το άρθρο 254 ΚΠολΔ, μέχρι να προσκομιστεί η σχετική έκθεση από τον διορισθέντα πραγματογνώμονα. Το δικαστήριο οφείλει να προβεί στο διορισμό πραγματογνώμονα σύμφωνα με τη δεύτερη παράγραφο του άρθρου 368 ΚΠολΔ, όταν αυτό

ζητηθεί από κάποιο διάδικο, εφόσον πρόκειται για ζήτημα που χρήζει ειδικών επιστημονικών και τεχνικών γνώσεων. Μάλιστα, η παράλειψη διορισμού πραγματογνώμονα συνιστά παράβαση της διάταξης του άρθρου 559 αριθμός 1ο ΚΠολΔ, σύμφωνα με την οποία ιδρύεται λόγος αναιρετικού ελέγχου (αν το δικαστήριο παρά το νόμο δέχτηκε πράγματα που έχουν ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης ως αληθινά άνευ απόδειξης).

Ο πραγματογνώμονας, από την πλευρά του, αποκτά με το διορισμό του την ιδιότητα του βοηθού του δικαστή και υποχρεούται στην εκτέλεση των καθηκόντων του με βάση το περιεχόμενο της απόφασης που τον διόρισε. Το περιεχόμενο και τα επιμέρους θέματα προς μελέτη της έκθεσης του ορκωτού πραγματογνώμονα μπορούν να περιγραφούν, ενδεικτικά και όχι περιοριστικά, στο κάτωθι παράδειγμα το οποίο αφορά κτίρια που έχουν τύχει πυρκαγιάς. Η έκθεση θα πρέπει να μελετά, ωριότερα των συμπερασμάτων της, τις

ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΟΠΟΥ Η ΔΙΚΑΝΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΔΕΝ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΔΙΑΜΟΡΦΩΘΕΙ ΑΣΦΑΛΩΣ, ΔΙΟΤΙ ΤΑ ΘΕΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΗΝ ΥΠΟΘΕΣΗ ΧΡΕΙΑΖΟΝΤΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ ΤΕΧΝΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΤΙΣ ΟΠΟΙΕΣ ΔΕΝ ΔΙΑΘΕΤΕΙ Ο ΔΙΚΑΣΤΗΣ.

εξής κάτωθι περιπτώσεις:

1. Κίνδυνος άμεσης κατάρρευσης.

Η κατασκευή μας απειλείται με κατάρρευση εάν παρατηρήσουμε εκτεταμένα:

- Πεσμένα πυρακτωμένα κομμάτια οπλισμού και ισχυρό μαλάκωμα του μπετόν.
- Μεγάλα βέλη κάμψης σε δοκούς και πλάκες.
- Έντυπωσιακές ρωγμές σε δομικά στοιχεία.

2. Δομικά στοιχεία ευάλωτα σε φωτιά.

Σε περίπτωση πυρκαγιάς, περισσότερο απειλούνται τα εσωτερικά ελεύθερα υποστυλώματα γιατί είναι εκτεθειμένα και από τις τέσσερις πλευρές τους στη θερμότητα και

στις φλόγες. Τα δοκάρια προσβάλλονται από τρεις πλευρές (δύο πλάγιες & μία κάτω), ενώ οι πλάκες προσβάλλονται από τη θερμότητα μόνο από κάτω, αφού η πάνω επιφάνειά τους συνήθως προστατεύεται επαρκώς από τις επιστρώσεις και τα πατώματα.

3. Μέγιστη εκτιμώμενη θερμοκρασία.

Μπορούμε να προσδιορίσουμε το μέγεθος της πυρκαγιάς από την τήξη ή όχι διαφόρων υλικών εντός της εστίας της. Έτσι, εάν για παράδειγμα, έπειτα από πυρκαγιά παρατηρηθεί τήξη αντικειμένων από γυαλί $T=700\text{ }^{\circ}\text{C}-800\text{ }^{\circ}\text{C}$ αλλά όχι τήξη χάλκινων σωληνώσεων $T=1083\text{ }^{\circ}\text{C}$ τότε μπορούμε να συμπεράνουμε ότι η μέγιστη θερμοκρασία ήταν $800\text{ }^{\circ}\text{C}-900\text{ }^{\circ}\text{C}$.

4. Μέθοδοι εκτίμησης της εναπομένουσας φέρουσας ικανότητας.

4.1 Οπτικός έλεγχος και αλλαγή του χρώματός του.
Ο οπτικός έλεγχος, σε συνδυασμό με την εμπειρία του πραγματογνώμονα μηχανικού, μπορεί να δώσει μια αρχική, συντηρητική εκτίμηση της κατάστασης. Στην υφή του σκυροδέματος βασικό χαρακτηριστικό είναι οι επιφανειακές ρηγματώσεις, η αποσύνθε-

ση και οι αποφλοιώσεις που διαπιστώνονται ακόμη και με την αφή. Δηλαδή, το σκυρόδεμα τρίβεται εύκολα και αφαιρείται με το χέρι. Το χρώμα επίσης αλλάζει και βάσει της αλλαγής του μπορεί να διαπιστωθεί η απομένουσα φέρουσα ικανότητα κατά τη διεθνή βιβλιογραφία.

4.2 Μέθοδος κρουσίμετρου και εξόλκευσης ήλου.
Η χρήση του κρουσίμετρου, διά της κρούσης του, και η μέθοδος εξόλκευσης ήλων μπορούν να συμπληρώσουν την προηγούμενη εικόνα της απομένουσας φέρουσας αντοχής.

4.3 Λήψη πυρήνων (καρότα).
Είναι η συνθέστερη δοκιμή μετά από πυρκαγιά η οποία είναι η μόνη αποδεκτή από τον Κανονισμό Τεχνολογίας Σκυροδέματος. Τα καρότα κατά την θλίψη τους δίνουν ασφαλή εκτίμηση της απομένουσας αντοχής.

4.4 Χρήση υπερήχων.

Με τη χρήση ειδικών συσκευών υπερήχων παράγονται ηχητικά κύματα υψηλών συχνοτήτων, τα οποία διαπερνούν το εξεταζόμενο μέλος και η ταχύτητά τους μειώνεται τόσο περισσότερο όσο μεγαλύτερη είναι η καταστροφή στο μέλος αυτό.

4.5 Επικάλυψη PVC και επίδραση της θερμοκρασίας

στον οπλισμό.

Οι μονώσεις, καλώδια κ.ά. σε θερμοκρασίες άνω των $300\text{ }^{\circ}\text{C}$ αποσυντίθενται σε υδροχλωρίο, το οποίο επικάθεται στις επιφάνειες του σκυροδέματος και του χάλυβα προκαλώντας διάβρωση. Ταυτόχρονα, ο οπλισμός όταν παραμορφωθεί και αποκολληθεί είναι άχρηστος, ενώ αν παραμορφωθεί χωρίς αποκόλλησή του και η θερμοκρασία της φωτιάς υπολογίζεται μικρότερη των $800\text{ }^{\circ}\text{C}$ τότε μπορούμε να εκτιμήσουμε ότι ανακτά πλήρως την αντοχή του.

Καταλήγουμε λοιπόν ότι η δικαστική πραγματογνωμοσύνη λόγω της ιδιαιτερότητας της αποτελεί αυτοτελές αποδεικτικό μέσο, το οποίο και εκτιμάται ελεύθερα από το δικαστήριο είτε αφορά την ανάληψη κινδύνου με σκοπό την ασφάλιση (με αρκετά μειωμένο ασφάλιστρο), είτε τη σωστή αποζημίωση ασφαλισμένου κτιρίου που έχει υποστεί ζημιές. Για τον λόγο αυτό η τυχούσα εσφαλμένη εκτίμηση του πραγματογνώμονα δεν επιφέρει ακυρότητα της γνωμοδότησής του, καθώς υποχρεούται το ίδιο το δικαστήριο να προσδώσει της ουσίας την αποδεικτική βαρύτητα που αυτό θα κρίνει. ΒΤ